

גזל הגוי

הרמב"ם (הלכות גזלה ואבדה פרק א, הל' א-ב):

"כל הגוזל את חברו שווה פרוטה עובר בלא תעשה, שני' (ויקרא י"ט י"א) לא תגזול... ואסור לגזול כל שהוא דין תורה, אפילו גוי עובד עבודה זרה אסור לגזלו או לעשוקו, ואם גזלו או עשקו יחזיר".

בבא קמא קיג

אמר רב ביבי בר גידל אמר רבי שמעון חסידא: גזל גוי אסור, אבידתו מותרת. גזילו אסור – דאמר רב הונא: מניין לגזל הגוי שהוא אסור? שנאמר: "וְאָכַלְתָּ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ" – בְּזִמְנָן שֶׁהוּא מְסוּרִים בְּיָדְךָ, וְלֹא בְּזִמְנָן שֶׁאֵינָם מְסוּרִין בְּיָדְךָ.

דברים ז טז

וְאָכַלְתָּ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְאִתְּחֹס עֵינֶיךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵיהֶם
כִּימוֹקֶשׁ הוּא לְךָ: {ס}

רבנו בחיי (ספרד מאה 13/14)

אשר ה' אלהיך נותן לך. דרשו רז"ל, בזמן שמסורין בידך, מכאן למדנו שגזל הגוי אסור בזמן הזה, ואמרו חכמים ז"ל שהוא יותר חמור מגזל ישראל מפני חלול השם, וכבר בארתי זה בפסוק (ויקרא כ"ה:נ') וחשב עם קונוהו.

ויקרא כה נ

וְחָשַׁב עִם קוֹנָהּוּ מִשְׁנֵת הַמִּכָּרֹז לֹא עַד שְׁנֵת הַיָּגֶל וְהָיָה כְּסָף מִמֶּכְרֹז בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּימֵי שְׁכִיר יִהְיֶה עָמוֹ:

רבנו בחיי (ספרד מאה 13/14) ויקרא כ"ה:נ'

וחשב עם קונוהו. יזהיר הכתוב שידקדק עמו בחשבון ולא יבא עליו בעקיפין, לפי שגזל הגוי אסור מפני חלול השם, ובגוי שתחת ידו הכתוב מדבר ואע"פ כן הזהירה עליו התורה שיהיה עמו שלא יגזול אותו, וכן אמרו רז"ל וכן העלו שם בגמרא ריביתא דגוי מותר... אבל להטעות אסור שהרי יש בזה חלול ה', ואם החזיר לו טעותו הרי זה קדוש ה'. ומפני זה צוה יעקב לבניו להחזיר טעותו של גוי, הוא שכתוב (בראשית מ"ג:י"ב) ואת הכסף המושב בפי אמתחותיכם תשיבו בידכם, ואע"פ שהיו המצריים עובדי עבודה זרה צוה להחזיר אותו מפני קדוש ה' והיה זה קודם מתן תורה, **וכל שכן בזמן הזה שהאדם חייב בכך...**

וכן מצינו בתוספתא דבבא קמא הגוזל את העכו"ם חייב להחזיר, חמור גזל העכו"ם מגזל ישראל מפני חלול ה', עד כאן. טעם הדבר כי הגוזל לישראל חברו אינו קורא תגר ואינו נותן דופי באמונת ישראל, אבל הגוזל את העכו"ם קורא תגר ונותן דופי באמונת ישראל ובתורת משה, והרי זה מחלל את ה'.

תנא דבי אליהו פרשה כו :

"...ואהבת את ה' אלהיך - שאתה מאהב על הבריות שם שמים, שתהא יודע משאך ומתנך והולכך בשוק ועסקך עם בני אדם, ובזמן שאדם יודע משאו ומתנו והולכו בשוק ועסקו עם בני אדם וקורא ושונה, בני אדם הרואים אותו אומרים, אשרי פלוני שלמד תורה, אוי לו לאבא שלא לימדני תורה, פלוני למד תורה, ראו כמה נאים מעשיו, כמה יפין דרכיו, העבודה, נלמד תורה ונלמד את בנינו תורה, ונמצא מתקדש שם שמים על ידיו. בזמן שאין אדם יודע משאו ומתנו והולכו בשוק ועסקו עם בני אדם וקורא ושונה, בני אדם שרואין אותו אומרים, אוי לו לפלוני שלמד תורה, אשרי אבא שלא לימדני תורה, פלוני שלמד תורה, ראו כמה רעים מעשיו, כמה מקולקלין דרכיו, העבודה, לא נלמד תורה לא נלמד את בנינו תורה, ונמצא שם שמים מתחלל על ידיו. לא נתנה תורה על מנת כן, אלא לקדש שמו הגדול, שנאמר ויאמר עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר (ישעיה מ"ט ג'), מיכן אמרו, ירחיק אדם עצמו מן הגזל מישראל ומן הגוי, ואפילו מכל אדם שבשוק, שהגונב לגוי לסוף שהוא גונב לישראל, והגוזל לגוי לסוף שהוא גוזל לישראל, נשבע לגוי לסוף שהוא נשבע לישראל, מכחש לגוי לסוף מכחש על ישראל, שופך דמים לגוי לסוף שהוא שופך דמים לישראל, ולא נתנה תורה על מנת כן אלא כדי לקדש שמו הגדול..."

ספר מצוות גדול, עשין ע"ד (רבי משה מקוצי, מאה 13)

כבר דרשתי גלגלות ירושלים אשר בספרד ולשאר גליות אדום כי עתה שהאריך הגלות יותר מדאי יש לישראל להבדיל מהבלי העולם ולאחוז בחותמו של הקב"ה שהוא אמת ושלא לשקר לא לישראל ולא לגוים ולא להטעותם בשום ענין ולקדש עצמם אף במותר להם שנאמר וְאֵתִי יִשְׂרָאֵל לֹא־יַעֲשֶׂה עֹלָה וְלֹא־יִדְבָּרוּ כָזָב וְלֹא־יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לִשְׁוֹן תַּרְמִית בִּיהֶמָּה יִרְעוּ וְרִבְצוּ וְאֵין (מִחֲרִיד : (צפניה ג: יג)

וכשיבא הקב"ה להושיעם יאמרו הגוים בדיון עשה כי הם אנשי אמת ותורת אמת בפייהם.

אבל אם יתנהגו עם הגוים ברמאות יאמרו ראו מה עשה הקב"ה שבחר לחלקו גנבים ורמאים **ועוד כתוב** וְזִרְעֹתֶיהָ לִי בְּאֶרֶץ (הושע ב כה) כלום זורע אדם כור אחד אלא למצא כמה כורים כך זורע הקב"ה ישראל בארצות כדי שיתוספו עליהם גרים וכל זמן שהם מתנהגים בהן ברמאות מי ידבק בהם

וכתב הרמח"ל (הקדמה למסילת ישרים, איטליה, מאה 18) :

ההליכה בדרךך כולל כל ענין ישר המדות ונתקונם. והוא מה שצארו ז"ל (שבת קל"ג): מה הוא רחום אף אתה רחום וכו'. וכלל כל זה שיהיה האדם כל מדותיו וכל מיני פעולותיו על פי הישר והמוסר.